

‘In Lourdes vertellen mensen levensverhaal’

DKCI-serie 2017: ‘Gezichten van armoede’

Lourdes, waar Maria in 1858 meermalen verscheen, trekt elk jaar vele pelgrims. Zo gaat in 2018 ook het Aartsbisdom Utrecht weer op bedevaart naar deze bijzondere plaats; een plek waar jong en oud, ziek en gezond samenkomen. Wat betreft het werk van barmhartigheid ‘de zieken bezoeken’ gaat er in Lourdes zelfs nog een schepje bovenop: zieken worden een week lang meegenomen als onderdeel van de groep pelgrims. Ze hebben bovendien in Lourdes voorrang: bij vieringen zijn de voorste rijen gereserveerd voor rolstoelen. Maar ook een aantal geestelijke werken van barmhartigheid is in Lourdes nooit ver weg: zoals in moeilijkheden goede raad geven, de bedroefden troosten en bidden voor de levenden en overledenen.

Voor velen is een bedevaart naar Lourdes iets waar ze naar uitkijken. Geldgebrek mag daarbij nooit een reden zijn om niet mee te gaan. Jos van Bussel van bedevaartorganisatie VNB: “Om de middelen hoeft nooit iemand thuis te blijven, is onze slogan.” VNB verwijst mensen met een kleine beurs in eerste instantie naar de eigen omgeving, vertelt hij. “In de eigen parochie zijn daarvoor contactpersonen. Op locatie is vaak geld ingezameld om mensen te faciliteren die zelf weinig financiën hebben. In het

Aartsbisdom Utrecht is een kleine vijftig afdelingen die over zulke financiële middelen beschikken, vaak opgehaald met acties en deurcollectes. Dat geld wordt bij voorkeur in de eigen parochie ingezet.” Daarnaast zijn er algemene fondsen waarnaar VNB verwijst. “Ook sommige parochiële caritasfondsen zijn bereid een bijdrage te geven.” In de aanloop naar de Lourdesbedevaart van het bisdom ‘s-Hertogenbosch heeft VNB contact gezocht met Vincentiusverenigingen. “Via deze verenigingen sporen we mensen op met weinig geld die graag mee willen naar Lourdes. Daarnaast helpen we om daar extra middelen en fondsen voor te vinden. We hopen dit ook in het Aartsbisdom Utrecht te gaan doen. Vorig jaar met de Romebedevaart in november rond de Nederlandse Dag hebben we met Sant’Egidio een aantal vluchtelingen meegenomen. Dat geld hadden we ook snel bij elkaar.”

‘Lourdes is een cadeautje’

Mensen in Lourdes stellen hun hart open. Die openhartigheid geldt voor de (zorg)pelgrims maar ook voor de vrijwilligers die hen ondersteunen. Hermien Schoorlemmer gaat al sinds het jaar 2000 mee met bedevaarten naar Lourdes. De eerste keer was ze mee onder ‘lichte druk’ van de toenmalige pastoor in Dalfsen Herman Woorts, vertelt ze. Schoorlemmer was destijds dirigente van het kinderkoor in Hoonhorst en Woorts zei tegen haar: “Jij gaat dit jaar mee naar Lourdes om te helpen.”

Schoorlemmer: “Ik wist niet goed wat ik moest verwachten, maar vanaf het eerste moment was ik verkocht.” Ze gaat sindsdien elk jaar naar Lourdes – tegenwoordig als hoteleider. Inmiddels houden ze er op haar werk bij het invullen van de roosters al rekening mee. “Lourdes is een cadeautje waar ik nog altijd plezier van heb. Ik heb het gekregen en kan het steeds doorgeven, zonder het kwijt te raken.”

Sommige mensen denken dat vrijwilligers in Lourdes zich ‘opofferen’ tijdens zo’n bedevaart. “Het tegendeel is waar,” aldus Schoorlemmer. “De zieken en gehandicapten doen meer voor ons dan wij voor hen. Ik voel me

rijk dat mensen zich zo openstellen. Je wordt verlegen als ze je na die week bedanken – het is een wisselwerking.” Lourdes verandert de mensen, want al ken je veel parochianen voor vertrek – het is anders om samen een week op te trekken. Schoorlemmer: “Wat je bespreekt, blijft daar, het is er veilig. En als je terug bent, heb je aan één blik van verstandhouding genoeg. Je trekt intensief met elkaar op, hebt *quality time*. Je wordt niet afgeleid door de waan van de dag.” “Mooi in Lourdes vind ik de oude brug, met lichtjes erop. Er is een verhaal van een moeder die haar kind vroeg waarom er op die brug lichtjes zitten. Het kind zei: ‘Dat is een landingsbaan voor engelen, mama.’ Wij zien niet meer zoals een kind, maar we voelen het wel.”

Stilte

Er gaan vanuit haar parochie veelal ouderen mee. Zelf wil ze proberen om ook misdienaars mee te krijgen. “Ik gun ze de ervaring van Lourdes. Het gevoel dat je er mag zijn, hoe en wie je ook bent. Dat is belangrijk, want de jeugd is óók zoekend. Ik gun ze bovendien het gevoel van even weg te zijn van alle prikkels.” En Lourdes is een plek die tot stilte dwingt. “Het voelt echt als een heilige plaats, je wordt er nederig. De Grot waar Maria verscheen, nodigt uit tot stil zitten of gebed. Zeker ‘s avonds laat, dan hoor je alleen nog het kabbelen van het water. Dan hoeft er niks gezegd of gedaan te worden en is het gewoon goed.” “Samen wat drinken maar zeker ook de gezamenlijke maaltijden zijn in Lourdes ontzettend belangrijk,” benadrukt Schoorlemmer tot slot. “Er zijn zoveel mensen die in Nederland altijd alleen moeten eten, omdat ze geen partner (meer) hebben. Terwijl de maaltijd een sociaal iets is. Of mensen die in hun rolstoel de winkel in worden gereden zodat ze zelf een cadeautje kunnen uitzoeken. Zulke momenten doen ertoe.”

Verdrietig

Rianne van Boxtel gaat deze maand weer als zorgvrijwilliger naar Lourdes. Haar eerste keer Lourdes was in oktober 2001. “Mijn ouders gaan al 40 jaar naar Lourdes en hebben elkaar daar ook leren kennen. Tegen hun kinderen hebben ze gezegd: jullie gaan als jullie 18 zijn in ieder geval één keer. Bij mijn jongste zus is het daarbij gebleven, mijn oudste zus is inmiddels tien keer geweest en ik ga deze maand voor de twintigste keer.” Lourdes is natuurlijk steeds hetzelfde, het is de groep die elke bedevaart weer bijzonder maakt, zo vertelt ze. In Lourdes gebeurt iets met mensen, waardoor ze zich kwetsbaar opstellen. Rianne van Boxtel: “Lourdes bindt mensen, maar dat doet

Rianne van Boxtel (rechts)

de Kerk natuurlijk ook. Wat heel duidelijk is: in Nederland is de maatschappij individualistischer. In Lourdes is er meer gezamenlijkheid en daardoor zijn pelgrims onderling ook persoonlijker. Zelf werk ik als verpleegkundige in de thuiszorg. Daar heb je vaak weinig tijd voor gesprekken, in Lourdes heb je die tijd wel. Dan gebeurt het dat mensen je hun levensverhaal vertellen.”

“Je merkt dat de pelgrims in Lourdes genieten van het samenzijn. Ook mensen die in Nederland misschien niet zouden zeggen dat ze alleen of eenzaam zijn, merken het verschil als ze een week lang met een groep optrekken. Dat maakt zo’n bedevaart ook duidelijk.” De keerzijde is dat mensen op de laatste dag in Lourdes soms verdrietig zijn dat ze weer naar huis moeten. “Zeker de mensen die teruggaan naar een verpleeghuis of aanleunwoning en die alleen twee maal daags de verpleegster op bezoek krijgen en misschien één keer per week familie. Je wilt ze graag een week verwennen, maar ze moeten ook weer terug.”

Op pastoraal gebied is dat eveneens merkbaar. “Tijdens een bedevaart in Lourdes hebben de zorgpelgrims de priesters voor het uitkiezen, maar in Nederland is er meestal geen priester meer die langskomt. Ze missen de pastoor die geregeld een praatje komt maken. Vaak hebben ze geen weet van de huidige omvang van parochies. Ze vergelijken het met zoals het vroeger was, toen de pastoor iedereen in het dorp kende en bij de mensen thuis kwam.”

“Mensen vragen me soms: ‘waarom doe je dit elk jaar?’ Je moet er steeds vakantie voor opnemen. En het is natuurlijk intensief – als zorghoteleider gaat er ook de nodige voorbereidingstijd inzitten, maar ook ik laad mijn accu op bij Maria. En het is voor mij ontzettend dankbaar om te doen. Als je ziet hoe mensen erop terug kijken en van nagenieten dan ben ik blij dat ik daaraan heb kunnen bijdragen.”

Foto: Photo Durand Lourdes